

Куцевол О. Життя і творчість письменника у дзеркалі поетичної критики: [навчальний посібник]. — Вінниця, 2010. — 280с.

Лілія Овдійчук,
кандидат педагогічних наук
Рівне

Монографічні теми, що передбачають вивчення життєпису та творчого доробку письменника у межах шкільної програми значно переважають оглядові за обсягом навчального часу й матеріалу. Сучасна методика має у своєму арсеналі багатий запас форм, методів, прийомів вивчення біографії та творчості митця. І від того, як буде подана монографічна тема, яким буде її зміст і методика опрацювання, залежить глибина, цілісність, рівень осмислення доробку майстра слова, його внеску в літературу, а також особистісна зацікавленість учнів індивідуальністю письменника, його життєвим кредо, характером, світом захоплень.

Досвідчені словесники "оживляють" уроки уривками зі спогадів, листів, щоденникових записів, поезіями, що присвячені митцям. Проте вчителю не завжди вдається знайти потрібний матеріал, бо нинішня ситуація із забезпеченням бібліотек: шкільних, сільських, районних, міських, — катастрофічна: надходження мізерні, випадкові і принагідні.

Посібник Ольги Куцевол "Життя і творчість письменника у дзеркалі поетичної критики" — знахідка для вчителя української літератури, адже зібраний матеріал унікальний. Проведена автором пошукова робота надзвичайно скрупульозна і трудомістка.

Поетичні твори про митців слова упорядковані за хронологією відповідно до шкільної програми. Посібник структурований за такими розділами: усна народна творчість, давня українська література, нова українська література (література першої половини XIX ст., література 70—90-их років XIX ст., література 10-х років XX ст.), новітня література (література 20—30-х років XX ст., література другої половини XX ст.) та українська література за межами України.

У передмові дослідник подає вичерпну інформацію про "поетичні відгуки" і умовно класифікує їх на дві великі групи: твори історико-бібліографічного характеру, які висвітлюють сторінки життя і творчості письменника, та твори художньо-філософського характеру, присвячені осмисленню сучасних проблем через призму творчості й особистості митця слова. У межах цих груп автор розрізняє поетичні оцінки творчості письменників певного періоду або конкретного автора, розповіді про окремі епізоди життя, відгуки про відвідання музею-садиби письменника, опис місць, пов'язаних із життям і творчістю письменника, вірші-спогади побратимів по перу та враження від прочитаного твору, його персонажів та ін. До другої групи належать, за ав-

торським баченням, вірші — уявні звернення наших сучасників до митців попередніх поколінь, перегук їхніх думок і почувань, спогади про події з їхнього життя, пов'язані з творами письменників, вірші-замальовки, що виникли в уяві поетів під впливом особистості побратимів по літературному цеху та ін.

Осібню варто відзначити методичну основу для використання цінних матеріалів на уроках літератури та під час проведення позакласних заходів. Переконаливими є десять доказів на користь застосування матеріалів "поетичної критики" у шкільному вивченні української літератури. Зокрема, це висока емоційність поданих текстів, уникнення сухого академізму у викладі біографії письменника, наочне демонстрування культурного діалогу поколінь, сконцентрованість думок у віршованій формі, які відображають риси вдачі, характеру, кредо, захоплення письменника. Окрім цього, вірші насичені метафоричними узагальненнями, образами-символами, перифразами, афоризмами, тому, як слушно зауважує вчений-методист, багато з них стали яскравими явищами літературного процесу своєї доби.

Укладач посібника пропонує широкий діапазон застосування поетичних текстів. Вони доречні під час вивчення різних видів програмового матеріалу, зокрема оглядових і монографічних тем, а також у процесі розгляду теоретико-літературних понять та у позакласній роботі.

Цікаві й ефективні форми роботи з поезіями автор пропонує під час вивчення біографії письменника (як матеріал для формулювання теми в її образному еквіваленті, добору епіграфа). Заслужують на увагу й завдання різних видів для класів гуманітарного профілю. Вичерпні методичні рекомендації щодо застосування текстів "поетичної критики" подано на етапі вивчення художнього твору й літературознавчих термінів і понять.

Цікавими, на нашу думку, є інтерактивні форми, методи і прийоми роботи із матеріалами "поетичної критики": "Акваріум", "Мозковий штурм". Нестандартні дослідницькі завдання (зокрема проектування): творчі, дослідницькі, практично зорієнтовані — допоможуть учителю зацікавити учнів, спонукати до оригінальних шляхів виконання завдань.

Посібник має практичне значення, оскільки буде корисним й учителям-словесникам і студентам, що опановують фах учителя української літератури, зацікавить він і дорослого читача, який не байдужий до красного письменства, а також учнів загальноосвітніх шкіл, гімназій, ліцеїв, колегіумів.